Stijlhandboek

- Intro
- Soort berichten
- Taal en stijl
- Fotogebruik

Intro

Als je schrijft voor de website of socials van 1Amstelveen gelden daarbij een aantal regels. Allereerst wordt er van je verwacht dat je energie steekt in het zo goed mogelijk opschrijven van het verhaal, zonder spel-, tik-, taalof stijlfouten. Daarbij doet de spellingchecker van Wordpress en/of Word al wonderen.

Voor de rest biedt het 1Amstelveen stijlboek houvast.

Twijfel je over hoe je iets moet schrijven? Overleg met je eindredacteur! Daarnaast heeft 1Amstelveen een appgroep die je kan consulteren.

1Amstelveen hanteert voor iedere publicatie de ‘wie, wat, waar, waarom, wanneer & hoe’ uitwerking en het vier-ogenprincipe. Dat betekent dat ieder stuk tenminste antwoord moet kunnen geven op die belangrijke journalistieke vragen. En dat iedereen – voor publicatie -zijn stukken na laat kijken door een andere medewerker.

In het algemeen geldt: wees scherp en (zelf)kritisch. Niet alleen op welk onderwerp je selecteert en hoe je iets opschrijft, maar ook op je taalgebruik en spelling.

Werk samen, en maak ook gebruik van deze 1Amstelveen handleiding .

1Amstelveen

1Amstelveen schrijven we altijd zoals boven aangegeven. We gebruiken onze eigen merknaam in berichtgeving zo min mogelijk. Het is relevant om te gebruiken als het om bijvoorbeeld eigen onderzoek gaat – ‘Dat blijkt uit onderzoek van 1Amstelveen’ – of als we een nieuwtje exclusief hebben.

Al dan niet aangeduid als 1Amstelveen/NH Nieuws, als het om een coproductie gaat. (TOEKOMST?!)

Bronvermelding

Wij vermelden altijd duidelijk onze bronnen in de vorm ‘Bron:…’. Bijvoorbeeld Bron: Peter Grifhorst, of Bron: ANP.

Soort berichten

Algemeen

Ieder nieuwsbericht op ieder medium van 1Amstelveen bevat het antwoord op de volgende vragen: Wie, Wat, Wanneer, Waar, Waarom en Hoe. Daarna kun je het bericht nog aanvullen met de volgende elementen;

- Met wie
- Waarmee

Kort nieuwsbericht (Jantje)

Een Jantje bestaat uit ongeveer 250 woorden en beschrijft kort en bondig de belangrijkste elementen van een nieuwsfeit. Hierbij kan een persbericht het fundament vormen, maar wordt – bij voorkeur – ook navraag over de informatie gevraagd bij een woordvoerder en/of getuige. Het uitgangspunt is een kort nieuwsbericht waarin we onze lezers informeren over wat er aan de hand is. Zo'n bericht is 2-3 alinea's lang. Hierbij kunnen ook één of twee foto's of een korte video worden toegevoegd. Het bericht kan tussendoor geüpdatet worden als hier behoefte aan is. Hierbij maken we regelmatig gebruik van foto's die we aangeleverd krijgen van persbureaus. Daarvan moet de bron worden vermeld onder de foto. Realiseer je dat deze informatie vaak onvolledig is. Bel daarom altijd na bij de politie of veiligheidsregio. Vraag je bij een gebeurtenis altijd af wat de impact is en of dat een bericht waard is. Een ongeluk dat op een belangrijke weg voor vertraging zorgt is dat het geval. Bij een enkele automobilist die een paaltje raakt en geen blikschade heeft, kun je je afvragen wat de rest van onze doelgroep aan die informatie heeft.

Langer nieuwsbericht of achtergrondverhaal (Jan)

Een Jan is een wat langer verhaal van ongeveer 500 woorden en biedt context en achtergrond bij een gebeurtenis of nieuwsfeit. Bijvoorbeeld een reflectie op een eerder gepubliceerde Jantje met reacties van een eigenaar of buurtbewoner op een brand of een duiding van een expert bij een bepaalde ontwikkeling. Maar het kan ook een uitgebreider bericht zijn in het kader van een serie (Maatschappelijk ondernemen in West-Friesland), een portret van iets of iemand (Vrijwilliger van de maand) of een thema-uitwerking (Wat betekend 'water' in West-Friesland). Hierbij kunnen ter illustratie meerdere foto's of langere video-items worden toegevoegd.

Een video item

We publiceren tv-items op de website. Dat doen we bij voorkeur door de items een element te laten zijn in een groter verhaal. We willen dat de video iets toevoegt, en niet dat het eigenlijk een

complete herhaling is van wat er ook in het verhaal staat.
Dat kan bijvoorbeeld door in het verhaal een extra bron aan te halen. Kan dat niet? Houd het online-verhaal dan kort en bondig.
Verwerk de kern (wie, wat, waar, wanneer & hoe) in de lead, aangevuld met een tot drie alinea’s (met bijvoorbeeld enkele quotes).
Sluit de video altijd via YouTube in de lopende tekst in. Het is in Wordpress ook mogelijk om een YouTubevideo te embedden bovenin een artikel, maar dat wordt niet overgenomen in de app. Video’s uit ABC worden automatisch ingesloten.

Taal en stijl

Afkortingen

Probeer het gebruik van afkortingen te vermijden. We schrijven geen oa., of etc., maar etcetera en onder andere.

Uitzonderingen zijn woorden als vmbo, havo, vwo, cao, wajong, cd-speler, ehbo, km/u, MB, btw, dj, AOW, ov, DNA. Instanties en organisaties als de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) en het Centraal Planbureau (CPB) noemen we zo veel mogelijk voluit, ook als ze op meerdere plekken in de tekst terugkomen.

Alinealengte

Maak alinea's niet te lang: liefst niet meer dan vier regels. Vooral in de app kunnen lange alinea's overkomen als lappen tekst en dat nodigt niet uit tot lezen.

Benoemingen

Wij spreken onze lezers aan met 'jij' of 'je'.

Coronavirus

Het coronavirus wordt precies zo geschreven, en dus niet met een hoofdletter en ook niet met een spatie tussen corona en virus. Het coronavirus is geen ziekte. Het virus veroorzaakt wel de ziekte covid-19. Een pandemie is inherent wereldwijd. Een wereldwijde pandemie is dus dubbelop en een stijlfout.

Dagen en tijdstippen

Wij schrijven vandaag, morgen en gisteren, de rest van de dagen noem je de dag zelf (dus niet: eergisteren, overmorgen, maar maandag). Tijdstippen schrijven we als volgt: 16.05 uur, 6.47 uur (dus niet 06.47).

Feestdagen

Namen van feest- en gedenkdagen krijgen een hoofdletter (we houden hierbij de spelling van Onze Taal aan). Zo schrijven we Eerste Kerstdag met hoofdletters, maar 'de kerstdagen' met een kleine. Sinterklaasavond is een hoofdletter, maar pakjesavond een kleine. Terugkerende historische periodes hebben ook geen hoofdletter. Voorbeelden: carnaval, ramadan etc. Als de naam van een feest deel uitmaakt van een samenstelling die geen feestdag aanduidt, vervalt de hoofdletter. Bijvoorbeeld: chanoekalamp, halloweenversiering, moederdagaanbieding, suikerfeestcadeautjes.

Let op: Zwarte Piet → beide woorden met een hoofdletter, maar het is zwartepietendiscussie (dus kleine letters), roetveegpiet, stroopwafelpiet, gewoon piet.

Getallen

Getallen onder de twintig schrijven we voluit, alles daarboven hoeft niet uitgeschreven te worden. Uitzonderingen zijn data, temperaturen, leeftijden en lengtes. Die schrijven we altijd als getallen. Dus: iemand is 9 jaar oud, er staat 13 kilometer file, het is 6 april en 10 graden.

Duizendtallen schrijven we met een puntje, dus 1.034, 5.000 en 136.037.

Miljoen- en miljardtallen schrijven we als volgt: 12,5 miljoen, 658 miljoen, 472 miljard.

Percentages schrijven we als getallen, dus 65 procent (zonder procentteken, die gebruiken we niet). Rangtelwoorden: tweede, dertiende, vijftigste, tweehonderdste, 35ste, 102de, 2.700ste, 465 miljoenste.

Eenvoudige breuken: een derde, driekwart, zevenachtste, tweeënhalf, twaalfenhalf, een kwart. Gecompliceerde breuken schrijven we in cijfers, gebruik hiervoor als het even kan decimalen, dus 4,75 in plaats van 4 ¾.

Aanduidingen van eeuwen gaan in cijfers: 16de eeuw, 20ste eeuw, het is de 19de-eeuwse auteur.

Gevoelige onderwerpen

Wij spreken in onze berichtgeving over witte mensen, niet over blanke mensen.
Mocht het voorkomen dat je iemand interviewt die zich als non-binair identificeert, vermijd dan alle voornaamwoorden (zij en hij, maar gebruik ook geen ‘hen’). Daar omheen schrijven kan door iemands voornaam te gebruiken. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen man en vrouw bij beroepen. Een vrouwelijke presentator is gewoon een presentator. Wij spreken dan ook niet van een woordvoerster. De enige uitzondering hierop is bij sport, omdat dit gaat om aparte klassen en het verschil daarom van belang is.
Wij spreken als we het hebben over de niet-heterogemeenschap over de LHBTIQ+-gemeenschap. Als je een onderwerp schrijft waar trans personen in voorkomen of dat over trans personen gaat, volg dan de mediawijzer van het Transgendernetwerk.

Een verdachte van een misdrijf is altijd dat: een verdachte.

We schrijven in onze tekst dus ook niet over ‘heeft x gedaan’, maar over ‘verdachte van x’. Pas als het onomstotelijk vast staat dat iemand schuldig is (bv door bekentenis of veroordeling) spreken we van een dader.

Hoofdletters

Aardrijkskundige namen krijgen een hoofdletter, behalve aardrijkskundige aanduidingen als westers (westerse landen) en oosters (oosterse keuken).

Richtingaanduidingen als oostelijk of zuidwestelijk krijgen ook geen hoofdletter.

Volkeren en nationaliteiten krijgen een hoofdletter, maar godsdienstige en levensbeschouwelijke stromingen een kleine.
Het is Fransen, Frans, Israeli's, Israelisch, Arabieren, Arabisch, maar moslim, islamitisch, joods, katholiek, humanist, communist, Grieks-orthodox, Nederlands-hervormd. Als het woord Joods verwijst naar de bevolkingsgroep in plaats van het geloof, krijgt het wel een hoofdletter.

Spreek je een afkorting uit als een woord, zoals Hema of Ikea, dan schrijven we deze alleen met hoofdletter aan het begin. Spreek je de letters individueel uit, zoals ANWB of NOS, schrijven we deze in hoofdletters.

Dat kan ook samengesteld: ABN Amro.

Verwijzen we naar de hulpdienst in het algemeen, is het de veiligheidsregio. Met een kleine v, net zoals brandweer en politie ook niet met een hoofdletter worden geschreven.

Maar: verwijs je naar een specifieke Veiligheidsregio (zoals: Veiligheidsregio Noord-Holland Noord), krijgt hij wel een hoofdletter.
Na een dubbele punt volgt alleen een hoofdletter als er een quote volgt. Dus; ANWB: "Maak je ruiten ijsvrij voor je op pad gaat" en Auto vliegt over de kop: twee gewonden.

Bij ziektes hangt het af van de woordcombinatie of je een hoofdletter of een kleine letter gebruikt. Zo schrijf je 'ziekte van Parkinson' maar heb je het over 'mensen met parkinson'. Hetzelfde geldt voor 'bejaarden met alzheimer' en 'bejaarden met de ziekte van Alzheimer'.

Schoolvakken worden met een kleine letter geschreven: economie, aardrijkskunde en wiskunde A. Vakken met een geografische naam, dus Nederlands of Spaans, krijgen uiteraard wel een hoofdletter. De schooltypes (vmbo, havo, hbo, pabo) krijgen allemaal kleine letters.

Interpunctie

Een zin begint met een hoofdletter en eindigt met een punt. Tussen twee werkwoordsvormen die niet tot hetzelfde gezegde behoren, staat (bijna) altijd een komma: 'Toen ze dat verteld had, begon iedereen te juichen. (toen en had zijn twee werkwoorden).
Meer informatie hierover vind je hier.

Koppelteken/verbindingsstreepje

Samenstellingen van woorden zijn vaak lastig. Omdat ze niet allemaal benoemd kunnen worden, hierbij een handige site die je kunt checken bij twijfel.

Landen en steden

Voor de schrijfwijze van landen en steden hanteren we de lijst van Taalunie.

Lead

De lead is de eerste, dikgedrukte alinea van je artikel. Hierin staat de kern: wie, wat, waar, wanneer en het liefst ook waarom en hoe. Als dat niet past, verwerk dat dan sowieso in de eerst volgende alinea.

De lead begint in principe nooit direct met een plaats of tijd. Dus niet: ‘Afgelopen vrijdag is er een man overleden door een auto ongeluk in Opperdoes’, maar: ‘Bij een auto-ongeluk in Opperdoes van afgelopen vrijdag is een man overleden’.

Links

Indien gepast linken we naar artikelen die we eerder (over een soortgelijk onderwerp, bijvoorbeeld) hebben geplaatst. Dat biedt context bij onze verhalen en nodigt lezers uit om langer op de site te blijven hangen.
Met linken naar andere sites zijn we voorzichtiger, tenzij de link toegevoegde waarde heeft. Links zijn ALTIJD dikgedrukt.

Politietaal

Politietaal als ‘aanvliegende traumahelikopter’, ‘ter plaatse’ of ‘auto te water’ proberen we zo veel mogelijk te vermijden. Gebruik woorden die je ook zou gebruiken als je het verhaal aan een vriend(in) zou vertellen. Gebruik begrijpelijke taal. Dus niet: ‘er zijn twee overleden personen aangetroffen’ maar ‘er zijn twee doden gevonden’.

En: geen ‘steekincident’, maar ‘steekpartij’ (of nog liever: ‘man steekt vrouw neer’).

Het woord incident proberen we te allen tijde te vermijden. Een ‘woning’ is een huis, villa, rijtjeshuis, flat of een appartement.

Quotes

Quotes worden, zowel in de kop als in de tekst, met dubbele aanhalingstekens geschreven. Dus: Auto belandt in sloot: “Het was nat en koud”

De punt staat altijd binnen de quote-tekens, een komma valt er altijd buiten.
Enkele aanhalingstekens gebruiken we in de volgende gevallen: Bij een quote in een quote → “En toen zei mijn buurman ‘wat doe je nou?’ tegen mij”, vertelt Annie.

Als je in een zin een deel van een quote gebruikt: Volgens het vervoersbedrijf rijden er tot 2.00 uur vannacht 'veel minder treinen' tussen beide steden In de kop als het gaat over de uitkomst van bijvoorbeeld een rapport: ‘Buurt met azc niet onveiliger’ ‘Pakketbezorger’ berooft bejaarde vrouw: in dit verhaal is de pakketbezorger een oplichter Als je in de kop slechts een deel van een quote gebruikt

Songtitels

Vooral belangrijk in de WTF-berichten: Titels van liedjes schrijven we cursief en met elk woord een nieuwe hoofdletter, tenzij de betreffende artiest een andere schrijfwijze hanteert. Hou altijd de schrijfwijze van Spotify, Apple music, etc. aan.

Tussenkopjes

Breek teksten om de twee tot vier alinea’s op met een tussenkopje. Maak tussenkoppen niet te lang: liefst een of twee woorden. Tussenkopjes mogen in font H2.

Verdachten van criminaliteit

Bij verdachten schrijven we de voornaam uit, en de achternaam korten af met een initiaal. We schrijven dus Jos B. Een uitzondering hierop kan gemaakt worden als iemand voortvluchtig is en de politie de volledige naam prijsgeeft aan het publiek.

Verwijswoorden

Het juist gebruiken van verwijswoorden gaat vaak fout op onze site.

Die en deze verwijzen altijd naar de-woorden: die stoel, deze tafel.

Dit en dat verwijst naar het-woorden: dit boek, dat huis. Dat of wat? Verwijs je naar iets bekends of iets dat eerder is gebeurd? Dan gebruik je dat. Is iets nog niet bekend, of onduidelijk? Dan is het wat. Het meest simpele voorbeeld? Wat is er gebeurd? De brandstichter heeft een schuur in brand gestoken. Dat is er gebeurd.

Wat roept de vraag op, dat geeft het antwoord.

Als we verwijzen naar een quote uit een radiofragment, dan vermelden we dat.

We noemen daarbij geen programmanamen, maar alleen ‘1Amstelveen Radio’: “Deze Dijkpopeditie was een groot succes”, vertelt de organisatie op 1Amstelveen Radio.

Fotogebruik

Op de online platformen en socials van 1Amstelveen plaatsen we alleen foto’s waarvan we expliciet toestemming hebben om deze te publiceren. Als je dit niet doet, loop je de kans een (terechte) claim van de fotograaf te krijgen, dit kan honderden euro’s kosten. Zomaar een foto van het internet plukken is dus absoluut uit den boze. Daarnaast: er zijn genoeg goede alternatieven! In onze Wordpress-backend staan al duizenden foto’s. Deze zijn echter niet allemaal opnieuw te gebruiken.

Twijfel je of je of een foto uit het archief opnieuw mag gebruiken? Neem contact op met iemand van de nieuwsredactie.

Wel:

- Foto’s met als auteur 1Amstelveen
- Foto’s met als auteur NH Nieuws
- Foto’s van Google Maps
- Foto’s met als auteur ‘creative commons’

Niet:

- Foto’s van Shutterstock
- Foto’s van Adobe Stock
- Foto’s van ANP of ProShots
- Foto’s met een onduidelijke afzender (better safe than sorry)

Gratis

- Pixabay - Er zijn diverse stockfotowebsites waar je gratis beeldmateriaal mag downloaden. Bijvoorbeeld pixabay.com. Let wel: je moet hier nog steeds de juiste auteur vermelden.
- Creative Commons - Je kan binnen Google (via tools > gebruiksrechten) of Flickr.com zoeken op beelden die je mag hergebruiken. Deze afbeeldingen worden vaak vrijgegeven onder de vernoeming ‘creative commons’. Ook alle foto’s die Wikipedia gebruikt, vallen onder creative commons licentie. Je moet bij de foto dan vermelden onder welke cc. de afbeelding valt en wie de auteur is.

Externe partners

Intervisual: Wij hebben VDL en ….?

We hebben een deal met InterVisual. We mogen alle beelden van dit calamiteiten persbureau gebruiken. Note: dit geldt alleen voor de 1Amstelveen-kanalen. Niet voor export naar NH.

Aanleveren’ kale items’

Je hebt een radiofragment (audio of video) dat je op de website terug wil zien, maar je wilt/kunt dit zelf niet uitwerken? De nieuwsredactie kijkt graag met je mee. We vragen je wel om even rekening te houden met het volgende: De nieuwsredactie bepaalt zelf of ze het oppakken en dat is met name afhankelijk van:

- De tijd en bezetting – bij gebrek aan tijd en/of mensen, moeten we nou eenmaal prioriteren en daarbij gaat nieuws van de dag altijd voor.
- De nieuwswaarde, waarbij we vooral kijken naar de actualiteit (oud/achterhaald nieuws laten we liggen), impact en balans met andere berichten (niet alleen maar human interest).
- Als we het laten liggen, doet niks af aan de kwaliteit van je item.

Moet het toch online? Het staat je altijd vrij zelf een artikeltje te tikken.

Heb je geen toegang tot de site? Mail het dan even als Word/tekstdocument naar redactie@1Amstelveen.nl.

Upload video bij voorkeur zelf even naar YouTube.

Weet je niet hoe dat moet of heb je de rechten niet, stuur dan even een appje naar…….. Lever een (rechtenvrije) foto mee

Horizontaal en rechtenvrij

Bij studiogasten is een foto in de studio altijd goed. Wellicht kan je gast of vork je ook wel aan een foto helpen, bij persberichten is vaak al een foto meegestuurd.

Geen inspiratie? Zie bovenstaande fotohandleiding.

Vat even samen waar het over gaat Jij hebt het gesprek gevoerd en voorbereid en kent alle ins en outs, de redacteur die jouw item oppakt voor een artikel heeft (vaak) geen enkele voorkennis. Neem hem of haar wat werk uit handen door enige context mee te sturen.

Nog beter: tik vast enkele quotes uit Je hebt het gesprek zelf gevoerd, als er iemand is die weet welke spraakmakende quote sowieso in het artikel moet, ben jij het wel! Deze quotes worden verwerkt in het artikel, waardoor het gebruikt kan worden in de kop, de lead of bijvoorbeeld tussen twee alinea’s in, om de tekst te breken